

Pagaidu un piesardzības pasākumi - Latvija

SATURS

- 1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?
- 2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?
 - 2.1 Procesuālā kārtība.
 - 2.2 Galvenie noteikumi.
- 3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?
 - 3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?
 - 3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?
 - 3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?
- 4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Latvijas Republikas nacionālajos tiesību aktos paredzētie pagaidu un nodrošināšanas pasākumi ir prasības vai iespējamās prasības nodrošināšana, intelektuālā īpašuma strīdos - pagaidu aizsardzības līdzekļu noteikšana, un pierādījumu nodrošināšana. Visus šos minētos pasākumus var noteikt tikai tiesa pēc ieinteresētās puses lūguma. Kārtība, kādā šos līdzekļus piemēro, noteikta Civilprocesa likumā.

Ceļot prasību vai pirms prasības celšanas ir iespējami sekojoši prasības nodrošinājuma līdzekļi:

- atbildētājam piederošas kustamas mantas un skaidras naudas apķīlāšana;
- aizlieguma atzīmes ierakstīšana attiecīgās kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā;
- prasības nodrošināšanas atzīmes ierakstīšana zemesgrāmatā vai kuģu reģistrā;
- jūras prasības gadījumā - kuģa arests;
- aizliegums atbildētājam veikt noteiktas darbības;
- to maksājumu apķīlāšana, kuri pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās;
- izpildu darbības atlikšana (arī aizliegums tiesu izpildītājam nodot naudu vai mantu piedzinējam vai parādniekam vai mantas pārdošanas apturēšana).

Prasības nodrošināšana pieļaujama tikai mantiska rakstura prasībās.

Nodrošinot prasību ar aizlieguma atzīmes ierakstīšanu attiecīgās kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā, lēmumā norāda, kāda veida aizliegums ierakstāms.

Ja prasības priekšmets ir īpašuma tiesība uz kustamu mantu vai nekustamo īpašumu vai arī prasība vērsta uz tiesības nostiprinājuma izdarīšanu, prasības nodrošinājums izdarāms, apķīlājot strīdā esošo kustamu mantu vai ierakstot zemesgrāmatā attiecīgā nekustamā īpašuma nodalījumā aizlieguma atzīmi.

Ja prasības priekšmets ir naudas prasījums, tās nodrošinājums ar nekustamo īpašumu izdarāms, ierakstot zemesgrāmatā attiecīgā nekustamā īpašuma nodalījumā ķīlas tiesības atzīmi.

Ja prasības priekšmets ir lietu tiesība uz nekustamo īpašumu, šīs prasības nodrošinājums izdarāms, ierakstot zemesgrāmatā attiecīgā nekustamā īpašuma nodalījumā apgrūtinājuma atzīmi.

Kuģa arests piemērojams tikai jūras prasībās.

Mantas pārdošanas apturēšana nav pieļaujama lietās, kurās prasība celta par naudas piedziņu.

To maksājumu apķīlāšana, kuri pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās, nav pieļaujama prasībās, kurās prasījums ir atlīdzība, kas nosakāma pēc tiesas ieskata.

Intelektuālā īpašuma strīdos ir iespējami šādi pagaidu aizsardzības līdzekļi:

- tādas kustamas mantas apķīlāšana, ar kuru, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;
- pienākums atsaukt preces, ar kurām, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;
- aizliegums veikt noteiktas darbības gan atbildētājam, gan personām, kuru sniegtie pakalpojumi tiek izmantoti, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma tiesības, vai personām, kuras padara iespējamu šāda pārkāpuma izdarīšanu.

Pierādījumu nodrošināšana.

Ja personai ir pamats uzskatīt, ka tai nepieciešamo pierādījumu iesniegšana vēlāk var būt neiespējama vai apgrūtināta, tā var lūgt šos pierādījumus nodrošināt.

Pieteikumus par pierādījumu nodrošināšanu var iesniegt jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

Pierādījumus līdz lietas ierosināšanai tiesā nodrošina tā rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas nodrošināmā pierādījuma avots. Pierādījumus pēc lietas ierosināšanas tiesā nodrošina tiesa, kas izskata lietu.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Prasības nodrošināšana

Ja ir pamats uzskatīt, ka tiesas sprieduma izpilde lietā varētu kļūt apgrūtināta vai neiespējama, tiesa vai tiesnesis pēc prasītāja motivēta pieteikuma var pieņemt lēmumu par prasības nodrošināšanu. Prasības nodrošināšana pieļaujama tikai mantiska rakstura prasībās. Izskatīt jautājumu par prasības nodrošināšanu pieļaujams jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

Pieteikumā par prasības nodrošināšanu norādāms:

- tās tiesas nosaukums, kurai iesniegts pieteikums;
- prasītāja vārds, uzvārds, personas kods, deklarētā dzīvesvieta, bet, ja tādas nav, — dzīvesvieta; juridiskajai personai — tās nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese. Ja prasītājs piekrīt elektroniskajai saziņai ar tiesu vai tas ir Civilprocesa likuma 56.panta 2.³ daļā minētais subjekts, norāda arī elektroniskā pasta adresi un, ja tas ir reģistrējies tiešsaistes sistēmā saziņai ar tiesu, ietver arī norādi par reģistrēšanos. Prasītājs papildus var norādīt arī citu adresi saziņai ar tiesu;
- atbildētāja, trešās personas vārds, uzvārds, personas kods, deklarētā dzīvesvieta un deklarācijā norādītā papildu adrese, bet, ja tādas nav, — dzīvesvieta; juridiskajai personai — tās nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese. Atbildētāja personas kodu vai reģistrācijas numuru norāda, ja tas ir zināms;
- prasītāja pārstāvja (ja prasību ceļ pārstāvis) vārds, uzvārds, personas kods un adrese saziņai ar tiesu; juridiskajai personai — tās nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese. Ja prasītāja pārstāvis, kura deklarētā dzīvesvieta vai norādītā adrese saziņai ar tiesu ir Latvijā, piekrīt elektroniskajai saziņai ar tiesu, norāda arī elektroniskā pasta adresi un, ja tas ir reģistrējies tiešsaistes sistēmā saziņai ar tiesu, ietver arī norādi par reģistrēšanos. Ja prasītāja pārstāvja deklarētā dzīvesvieta vai norādītā adrese ir ārpus Latvijas, papildus norāda elektroniskā pasta adresi vai paziņo par savas dalības reģistrēšanu tiešsaistes sistēmā. Ja prasītāja pārstāvis ir zvērināts advokāts, papildus norāda zvērināta advokāta elektroniskā pasta adresi;

- prasības priekšmets;
- prasības summa;
- prasības nodrošinājuma līdzeklis, kuru prasītājs lūdz piemērot;
- apstākļi, ar kuriem prasītājs pamato prasības nodrošināšanas nepieciešamību.

Pieteikumu par prasības nodrošināšanu pirms prasības celšanas iesniedz tiesai, kurā ceļama nodrošināmā prasība. Ja puses ir vienojušās par strīda nodošanu šķīrējtiesai, pieteikumu iesniedz vispārējās jurisdikcijas tiesai pēc parādnieka vai tā mantas atrašanās vietas.

Mantas pārdošanas apturēšana nav pieļaujama lietās, kurās prasība celta par naudas piedziņu.

To maksājumu apķīlāšana, kuri pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās, nav pieļaujama prasībās, kurās prasījums ir atlīdzība, kas nosakāma pēc tiesas ieskata.

Tiesa pēc lietas dalībnieka pieteikuma var aizstāt noteiktos prasības nodrošinājuma līdzekļiem ar citiem līdzekļiem.

Iespējamais prasītājs var lūgt nodrošināt prasību pirms tās celšanas tiesā un pat pirms saistības termiņa iestāšanās, ja parādnieks, izvairoties no saistības izpildes, izved vai atsavina savu mantu, atstāj dzīvesvietu, neinformējot kreditoru, vai veic citas darbības, kas liecina, ka viņš nav godprātīgs. Iesniedzot pieteikumu par prasības nodrošināšanu pirms prasības celšanas, iespējamais prasītājs sniedz pierādījumus, kas apliecina viņa tiesību pēc saistības un nepieciešamību nodrošināt prasību.

Pieteikumu par prasības nodrošināšanu tiesa vai tiesnesis izlemj ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc lietas ierosināšanas, iepriekš nepaziņojot atbildētājam un citiem lietas dalībniekiem. Izlemjot jautājumu par prasības nodrošināšanu, tiesa vai tiesnesis ņem vērā prasības pirmšķietamo (*prima facie*) formālo juridisko pamatojumu. Apmierinot pieteikumu par prasības nodrošināšanu, tiesa vai tiesnesis var uzdot prasītājam nodrošināt zaudējumus, kas atbildētājam varētu rasties sakarā ar prasības nodrošināšanu, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā.

Par lēmumu, ar kuru celtā vai iespējamā prasība nodrošināta, tiesa izsniedz izpildu rakstu, kurš nododams izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Prasības nodrošinājums saglabājas līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā. Ja prasība atstāta bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta, tiesa lēmumā atceļ prasības nodrošinājumu. Prasības nodrošinājums saglabājas līdz dienai, kad lēmums stājas likumīgā spēkā. Noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ prasības nodrošinājumu.

Ja lēmums par prasības nodrošinājumu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta, tiesnesis pēc iespējamā prasītāja vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par nodrošinājuma atcelšanu.

Pagaidu aizsardzības līdzekļi

Ja ir pamats uzskatīt, ka intelektuālā īpašuma tiesību subjekta tiesības tiek pārkāptas vai varētu tikt pārkāptas, tiesa pēc prasītāja motivēta pieteikuma var pieņemt lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu. Pieteikumā par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu norādāms pagaidu aizsardzības līdzeklis (Civilprocesa likuma 250.¹⁰ pants).

Pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieļaujams jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

Pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu tiesa vai tiesnesis izlemj 10 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas vai lietas ierosināšanas, ja pieteikums iesniegts vienlaikus ar prasības celšanu.

Ja kavēšanās varētu radīt neatgriezenisku kaitējumu intelektuālā īpašuma tiesību subjektam, tad pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu tiesa vai tiesnesis izlemj ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc pieteikuma saņemšanas, iepriekš nepaziņojot atbildētājam un citiem lietas dalībniekiem. Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts bez atbildētāja vai citu lietas dalībnieku klātbūtnes, atbildētājam un citiem lietas dalībniekiem paziņo par šo lēmumu ne vēlāk kā minētā lēmuma izpildes brīdī.

Apmierinot pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pirms prasības celšanas, tiesa vai tiesnesis var uzdot prasītājam, lai tas nodrošina zaudējumus, kas varētu rasties atbildētājam vai personām, kuru sniegtie pakalpojumi tiek izmantoti, sakarā ar pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai sniedzot līdzvērtīgu garantiju.

Tiesa pēc prasītāja pieteikuma var aizstāt noteiktos pagaidu aizsardzības līdzekļus ar citiem līdzekļiem.

Pagaidu aizsardzības līdzekļus var atcelt tā pati tiesa pēc lietas dalībnieka pieteikuma.

Noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ pagaidu aizsardzības līdzekli. Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā.

Ja prasība atstāta bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta, tiesa lēmumā atceļ pagaidu aizsardzības līdzekli. Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā līdz dienai, kad lēmums stājas likumīgā spēkā.

Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta, tiesnesis pēc iespējamā prasītāja vai cita iespējamā lietas dalībnieka vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšanu.

Lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, ja pieteikums iesniegts vienlaikus ar prasības celšanu, izpildāms 30 dienu laikā pēc tā pieņemšanas. Blakus sūdzības iesniegšana par šo lēmumu neaptur tā izpildi.

Lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, kas pieņemts pamatojoties uz to, ka kavēšanās varētu radīt neatgriezenisku kaitējumu intelektuālā īpašuma tiesību subjektam, izpildāms pēc tam, kad prasītājs iemaksājis tiesas vai tiesneša noteikto summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai iesniedzis līdzvērtīgu garantiju. Izpildu dokumentu izsniedz pēc tiesas noteiktās summas iemaksas vai līdzvērtīgās garantijas saņemšanas.

Lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, apķīlājot kustamu mantu, ar kuru, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, izpilda Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā par piedziņas vēršanu uz kustamo mantu.

Lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, nosakot aizliegumu veikt konkrētas darbības vai pienākumu atsaukt preces, ar kurām, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, izpilda tiesu izpildītājs un paziņo tiesas lēmumu atbildētājam vai attiecīgajai trešajai personai pret parakstu vai nosūtot ierakstītā sūtījumā.

Piemērotā pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšana izpildāma pēc tā tiesu izpildītāja rīkojuma, kurš izpildījis lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu.

Lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa aizstāšanu izpilda tiesu izpildītājs, vispirms piemērojot aizstājošo pagaidu aizsardzības līdzekli un pēc tam atceļot aizstāto pagaidu aizsardzības līdzekli.

Turklāt Civilprocesa likuma 30.⁵ nodaļa paredz pagaidu aizsardzības noteikšanu pret vardarbību.

Proti, pagaidu aizsardzība pret vardarbību pieļaujama prasībās par laulības neesamību vai šķiršanu, prasījumos personisku aizskārumu dēļ, prasībās par uzturēšanas līdzekļu piedziņu, prasībās par pušu kopīgā mājokļa dalīšanu, kurā tās dzīvo vienā māsasaimniecībā, vai tā mājokļa lietošanas kārtības noteikšanu, kurā puses dzīvo vienā māsasaimniecībā, un lietās, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām.

Pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību var iesniegt laulātie vai bijušie laulātie; personas, starp kurām pastāv bērnu un vecāku attiecības, pastāv vai ir pastāvējušas aizbildnības vai citas ārpusģimenes aprūpes attiecības; personas, starp kurām pastāv radniecības vai svainības attiecības; personas, kas dzīvo vai dzīvojušas vienā māsasaimniecībā; personas, kurām ir vai ir gaidāms kopīgs bērns, neatkarīgi no tā, vai šīs personas kādreiz bijušas laulībā vai kādreiz dzīvojušas kopā; personas, starp kurām pastāv vai ir pastāvējušas tuvas personiskās vai intīmas attiecības.

Pieļaujams vienlaikus noteikt vairākus pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļus.

Ja pret personu ir vērsta jebkāda fiziska, seksuāla, psiholoģiska vai ekonomiska vardarbība, kas notiek starp bijušajiem vai esošajiem laulātajiem vai citām savstarpēji saistītām personām neatkarīgi no tā, vai aizskārējs dzīvo vai ir dzīvojis vienā māsasaimniecībā ar aizskarto personu, tiesa vai tiesnesis pēc personas motivēta pieteikuma vai pieteikuma, kas iesniegts ar policijas starpniecību, var pieņemt lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Ja pret personu ir vērsta vardarbīga kontrole — tāda darbība vai darbību kopums, kas ietver aizskaršanu, seksuālu piespiešanu, draudus, pazemošanu, iebiedēšanu vai citas vardarbīgas darbības, kuru mērķis ir kaitēt, sodīt vai iebiedēt aizskarto personu.

Izskatīt jautājumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pieļaujams jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

Pierādījumu nodrošināšana

Ja personai ir pamats uzskatīt, ka tai nepieciešamo pierādījumu iesniegšana vēlāk var būt neiespējama vai apgrūtināta, tā var lūgt šos pierādījumus nodrošināt. Pieteikumus par pierādījumu nodrošināšanu var iesniegt jebkurā procesa stadijā, kā arī pirms prasības celšanas tiesā.

Pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu izskata tiesas sēdē, uzaicinot uz sēdi pieteikuma iesniedzēju un pārējos lietas dalībniekus, taču šo personu neierašanās nav šķērslis izskatīt pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu.

Ja pieteikums par pierādījumu nodrošināšanu iesniegts pirms prasības celšanas, tiesa vai tiesnesis pieteikumu izlemj 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas.

Ar tiesneša lēmumu pierādījumus bez iespējamo lietas dalībnieku uzaicināšanas var nodrošināt tikai neatliekamajos gadījumos, tai skaitā neatliekamajos intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu vai iespējamo pārkāpumu gadījumos vai gadījumos, kad nevar noteikt, kas būs lietas dalībnieki.

Ja lēmums par pierādījumu nodrošināšanu pieņemts bez iespējamā atbildētāja vai cita lietas dalībnieka klātbūtnes, viņam paziņo par šo lēmumu ne vēlāk kā minētā lēmuma izpildes brīdī.

Apmierinot pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pirms prasības celšanas, tiesnesis nosaka prasības pieteikuma iesniegšanai termiņu, ne ilgāku par 30 dienām.

Apmierinot pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pirms prasības celšanas, tiesnesis var pieprasīt, lai iespējamais prasītājs, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai sniedzot līdzvērtīgu garantiju, nodrošina to zaudējumu segšanu, kuri atbildētājam varētu rasties sakarā ar pierādījumu nodrošināšanu.

Tiesas sēdes protokolu un materiālus, kas savākti, nodrošinot pierādījumus, glabā, līdz tos pieprasa tiesa, kas izskata lietu.

Ja tiesai, kura izskata lietu, nav iespējams savākt pierādījumus, kas atrodas citā pilsētā vai rajonā, tiesa vai tiesnesis uzdod attiecīgajai tiesai izdarīt noteiktas procesuālās darbības.

2.2 Galvenie noteikumi.

Pagaidu un nodrošinājuma pasākumus iespējams izmantot tikai tad, ja pastāv pamats uzskatīt, ka tiesas sprieduma izpilde mantiska rakstura strīdā varētu kļūt apgrūtināta vai neiespējama; ka intelektuālā īpašuma tiesību subjekta tiesības tiek pārkāptas vai varētu tikt pārkāptas; ka lietā nepieciešamo pierādījumu iesniegšana vēlāk var būt neiespējama vai apgrūtināta.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

Pieteikumā par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu norādāms pagaidu aizsardzības līdzeklis.

Pagaidu aizsardzības līdzekļi ir:

- tādas kustamas mantas apķīlāšana, ar kuru iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;
- pienākums atsaukt preces, ar kurām, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;
- aizliegums veikt noteiktas darbības gan atbildētājam, gan personām, kuru sniegtie pakalpojumi tiek izmantoti, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma tiesības, vai personām, kuras padara iespējamu šāda pārkāpuma izdarīšanu.

Pieteikumā par prasības nodrošināšanu norādāms prasības nodrošinājuma līdzeklis, kuru prasītājs lūdz piemērot.

Prasības nodrošinājuma līdzekļi ir:

- atbildētājam piederošas kustamas mantas un skaidras naudas apķīlāšana;
- aizlieguma atzīmes ierakstīšana attiecīgās kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā;
- prasības nodrošināšanas atzīmes ierakstīšana zemesgrāmatā vai kuģu reģistrā;
- jūras prasības gadījumā - kuģa arests;
- aizliegums atbildētājam veikt noteiktas darbības;
- to maksājumu apķīlāšana, kuri pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās;
- izpildu darbības atlikšana (arī aizliegums tiesu izpildītājam nodot naudu vai mantu piedzinējam vai parādniekam vai mantas pārdošanas apturēšana).

Pieteikumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību norādāms piemērojamais vai piemērojamie pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļi.

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļi ir:

- pienākums atbildētājam atstāt mājokli, kurā pastāvīgi dzīvo prasītājs, un aizliegums atgriezties un uzturēties tajā;

- aizliegums atbildētājam atrasties mājoklim, kurā pastāvīgi dzīvo prasītājs, tuvāk par tiesas lēmumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību minēto attālumu;
- aizliegums atbildētājam uzturēties noteiktās vietās;
- aizliegums atbildētājam satikties ar prasītāju un uzturēt ar to fizisku vai vizuālu saskari;
- aizliegums atbildētājam jebkurā veidā sazināties ar prasītāju;
- aizliegums atbildētājam, izmantojot citu personu starpniecību, organizēt satikšanos vai jebkāda veida sazināšanos ar prasītāju;
- aizliegums atbildētājam izmantot prasītāja personas datus;
- citi aizliegumi un pienākumi, kurus tiesa vai tiesnesis noteicis atbildētājam un kuru mērķis ir nodrošināt prasītāja pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Kustamu un nekustamu mantu, tajā skaitā kuģiem, skaidras naudas līdzekļiem un naudas līdzekļiem kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Parādnieka kustamās mantas apķīlāšana izpaužas šīs mantas aprakstīšanā, apzīmogošanā (norādot, kas un kādā lietā mantu apķīlājis) un apsardzībā. Mantas apzīmogošanu var neveikt, ja tas var bojāt mantu vai būtiski ietekmēt tās vērtību.

Apķīlāto parādnieka mantu tiesu izpildītājs nodod glabāšanā fiziskajai personai pret parakstu. Parādnieks vai viņa ģimenes locekļi var lietot viņu glabāšanā atstāto mantu, ja šīs mantas īpašību dēļ tās lietošana mantu neiznīcina vai būtiski nesamazina tās vērtību.

Apmierinot pieteikumu par prasības nodrošināšanu, tiesa vai tiesnesis var uzdot prasītājam nodrošināt zaudējumus, kas atbildētājam varētu rasties sakarā ar prasības nodrošināšanu, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā. Parādnieka kredītiestādēs vai citur esošu noguldījumu un citu vērtību arestu var veikt tikai pamatojoties uz tiesas izsniegtu izpildu dokumentu, tiesu izpildītāja rīkojumu vai prokurora sankciju.

Nekustamā īpašuma reģistrā izdarītā piedziņas atzīme un arī prasības nodrošināšanas atzīme, kavē jebkuru īpašnieka izdarāmu labprātīgu nostiprināšanu.

Apmierinot pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pirms prasības celšanas, tiesnesis var pieprasīt, lai iespējamais prasītājs, iemaksājot noteiktu naudas summu tiesu izpildītāja depozīta kontā vai sniedzot līdzvērtīgu garantiju, nodrošina to zaudējumu segšanu, kuri atbildētājam varētu rasties sakarā ar pierādījumu nodrošināšanu.

Pagaidu aizsardzības pasākumi paredz iespēju jebkuram autoram lūgt tiesu nodrošināt viņa civiltiesisko prasību arī nemantiska rakstura prasībās, tādējādi samazinot iespējamo intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu skaitu un autoram nodarīto zaudējumu lielumu. Turklāt šie pasākumi nodrošina iespēju operatīvi novērst intelektuālā īpašuma tiesību aizskārumus un atjauno ar likumpārkāpumu aizskartās autora likumīgās intereses un tiesības.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Prasības nodrošinājuma līdzekļi ir spēkā līdz dienai, kas spriedums stājas likumīgā spēkā vai līdz lietas izbeigšanai, tiesneša lēmumam par prasības nodrošinājuma līdzekļa atcelšanu, vai līdz tiesneša lēmumam par prasības nodrošinājuma līdzekļa aizstāšanu ar citu.

Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā.

Pagaidu aizsardzības līdzekļus var atcelt tā pati tiesa pēc lietas dalībnieka pieteikuma. Noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ pagaidu aizsardzības līdzekli. Ja prasība atstāta bez izskatīšanas vai tiesvedība izbeigta, tiesa lēmumā atceļ pagaidu aizsardzības līdzekli. Pagaidu aizsardzības līdzeklis ir spēkā līdz dienai, kad lēmums stājas likumīgā spēkā.

Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta, tiesnesis pēc iespējamā prasītāja vai cita iespējamā lietas dalībnieka vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšanu.

Ja lēmums par pierādījumu nodrošināšanu pieņemts pirms prasības celšanas un tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta, tiesnesis pēc iespējamā prasītāja vai atbildētāja pieteikuma saņemšanas pieņem lēmumu par pierādījumu nodrošināšanas atcelšanu.

Apmierinot prasību, pagaidu aizsardzība pret vardarbību ir spēkā līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā. Atsevišķos gadījumos tiesa spriedumā var noteikt, ka pagaidu aizsardzība pret vardarbību ir spēkā arī pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā, bet ne ilgāk kā gadu pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā. Ja atbildētājam, kas pastāvīgi dzīvo mājoklī kopā ar prasītāju, noteikts pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzeklis - pienākums atbildētājam atstāt mājokli, kurā pastāvīgi dzīvo prasītājs, un aizliegums atgriezties un uzturēties tajā vai aizliegums atbildētājam atrasties mājoklim, kurā pastāvīgi dzīvo prasītājs, tuvāk par tiesas lēmumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību minēto attālumu - tiesa var noteikt, ka pagaidu aizsardzība pret vardarbību ir spēkā ne ilgāk kā 30 dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļi ir spēkā līdz dienai tiesneša lēmumam par pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļa atcelšanu, vai līdz tiesneša lēmumam par pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļa aizstāšanu ar citu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Par prasības nodrošināšanu

Prasības nodrošinājumu pēc puses motivēta pieteikuma var atcelt tā pati tiesa, kura nodrošinājusi prasību, vai tiesa, kuras lietvedībā atrodas lieta izskatīšanai pēc būtības.

Par tiesas lēmumu aizstāt noteiktos prasības nodrošinājuma līdzekļus ar citiem līdzekļiem, lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības nodrošināšanu, un lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības nodrošinājuma atcelšanu 10 dienu laikā var iesniegt blakus sūdzību.

Attiecībā uz prasītāju, ja pieteikums par prasības nodrošināšanu ir apmierināts, blakus sūdzību var iesniegt par tiesas lēmumu daļā, ar kuru prasītājam uzdots nodrošināt zaudējumus, kas var rasties no šī prasības nodrošināšanas līdzekļa piemērošanas.

Ja lēmums par prasības nodrošināšanu pieņemts bez lietas dalībnieka klātbūtnes, 10 dienu termiņu sūdzības iesniegšanai skaita no dienas, kad viņš saņēmis šo lēmumu.

Par pagaidu aizsardzības līdzekļiem

Pagaidu aizsardzības līdzekļus var atcelt tā pati tiesa pēc lietas dalībnieka pieteikuma.

Blakus sūdzību var iesniegt par lēmumiem, kas saistīti ar prasītāja pieteikuma var aizstāt noteiktos pagaidu aizsardzības līdzekļus ar citiem līdzekļiem, lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu, un lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšanu.

Ja lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanu pieņemts bez lietas dalībnieka klātbūtnes, 10 dienu termiņu blakus sūdzības iesniegšanai skaita no lēmuma izsniegšanas dienas.

Par pierādījumu nodrošināšanu

Lēmums, ar kuru apmierināts pieteikums par pierādījumu nodrošināšanu nav pārsūdzams, taču atbildētājs ir tiesīgs prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas viņam radušies sakarā ar pierādījumu nodrošināšanu, ja:

- pierādījumi ir nodrošināti pirms prasības celšanas, bet tiesas noteiktajā termiņā prasība nav celta;
- pret atbildētāju celtā prasība ir noraidīta;
- prasība atstāta bez izskatīšanas;
- tiesvedība lietā izbeigta pamatojoties uz to, ka prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesību, vai prasītājs atteicies no prasības.

Par tiesneša lēmumu atteikties pieņemt pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu vai gadījumos, kad lēmums pieņemts bez iespējamo lietas dalībnieku uzaicināšanas, par lēmumu var iesniegt blakus sūdzību. Ja lēmums par pierādījumu nodrošināšanu pieņemts bez lietas dalībnieka klātbūtnes, 10 dienu termiņu blakus sūdzības iesniegšanai skaita no lēmuma izsniegšanas vai nosūtīšanas dienas.

Par pagaidu aizsardzību pret vardarbību

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļus pēc puses pamatota pieteikuma var aizstāt ar citiem līdzekļiem tā pati tiesa, kura noteikusi pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļus, vai tiesa, kuras lietvedībā atrodas lieta izskatīšanai pēc būtības.

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļus pēc puses pamatota pieteikuma var atcelt tā pati tiesa, kura noteikusi pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļus, vai tiesa, kuras lietvedībā atrodas lieta izskatīšanai pēc būtības.

Par lēmumu par pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļa aizstāšanu, par lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, un lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par pagaidu aizsardzības pret vardarbību atcelšanu, 10 dienu laikā var iesniegt blakus sūdzību. Ja minētie lēmumi pieņemti bez lietas dalībnieka klātbūtnes, termiņu blakus sūdzības iesniegšanai skaita no attiecīgā lēmuma izsniegšanas dienas.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.

Lapa atjaunināta: 05/06/2019